

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

งานธุรกิจ ม.6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

งานธุรกิจ ม.6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง : นางสาวทิพย์วัลยา มิทะนนท์
นางสาวละเบียง ชูกระเดื่อง
นางชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล

ผู้ตรวจ : นายสุรินทร์ สหิบุญ
นางปฤษฎา แผ่นระกุล
นางสาวอุไร ยาพิมาย

บรรณาธิการ : ดร.สุนีย์ วิทย์สัมพันธ์

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ธันวาคม 2562

จำนวน : 3,000 เล่ม

ผลิตโดย : บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทย์สัมพันธ์
101/14 หมู่บ้านมณียา 3 ซอย 10 ถนนรัตนนิเบศร์
ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2924-6316, 08-1445-9968, 08-6300-4113
โทรสาร 0-2594-3923
E-mail : editor@muangthaibook.com
Website : www.muangthaibook.com

ISBN : 978-616-281-738-0

ราคา : 80 บาท

ผลิตและจัดจำหน่าย

บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทย์สัมพันธ์
101/14 หมู่บ้านมณียา 3 ซอย 10
ถนนรัตนนิเบศร์ ตำบลไทรมา อำเภอมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2924-6316
08-1445-9968
08-6300-4113
โทรสาร 0-2594-3923
E-mail : editor@muangthaibook.com
Website : www.muangthaibook.com

“หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด ห้ามทำซ้ำ คัดลอก เลียนแบบ
ทำสำเนาตัดแปลง หรือวิธีการอื่นใดไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด”

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน งานธุรกิจ ม.6 เล่มนี้ เรียบเรียงขึ้นตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เนื้อหาภายในหนังสือมีด้วยกันทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ความรู้พื้นฐานในการประกอบ
ธุรกิจ (2) เส้นทางสู่การประกอบธุรกิจ (3) แนวทางการเลือกประกอบธุรกิจ (4) เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการประกอบ
ธุรกิจ (5) การประกอบธุรกิจ และ (6) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและเจตคติที่ดีต่อการประกอบธุรกิจ พร้อม
ทั้งกิจกรรมและคำถามประจำหน่วย เพื่อเสริมทักษะความเข้าใจแก่ผู้เรียน

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย และผู้เรียบเรียง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน
งานธุรกิจ ม.6 เล่มนี้ จะสามารถให้ความรู้และเกิดประโยชน์แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ตลอดจนผู้สนใจศึกษาทั่วไป
เป็นอย่างดี หากมีข้อผิดพลาดประการใด ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย และผู้เรียบเรียง พร้อมน้อมรับ
คำติชม เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

นางสาวทิพย์วัลยา มิทธนันทน์
นางสาวละเบียง ชูกระเดื่อง
นางชลิตา วิทย์วงษ์กังวาล
และ

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจ.....	1
1.1 ความหมายและลักษณะของธุรกิจ.....	2
1.2 ความสำคัญของธุรกิจ.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจ.....	5
1.4 ประเภทของธุรกิจ.....	5
1.5 หน้าที่ของธุรกิจ.....	9
1.6 รูปแบบการดำเนินธุรกิจ.....	14
1.7 ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ.....	27
1.8 ท่าเลที่ตั้งในการประกอบธุรกิจ.....	28
1.9 สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ.....	31
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	34
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	34

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางสู่การประกอบธุรกิจ.....	35
2.1 การเตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพธุรกิจ.....	36
2.2 บุคลิกภาพกับการเลือกประกอบธุรกิจ.....	38
2.3 คุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจ.....	42
2.4 คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจที่จะประสบผลสำเร็จ.....	44
2.5 โอกาสในการเป็นผู้ประกอบธุรกิจ.....	46
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.....	50
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.....	50

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แนวทางการเลือกประกอบธุรกิจ.....	51
3.1 แนวทางการเป็นผู้ประกอบธุรกิจ.....	52
3.2 หลักในการเลือกประกอบธุรกิจ.....	53
3.3 ขั้นตอนในการประกอบธุรกิจ.....	54
3.4 ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจ.....	55
3.5 ลักษณะการประกอบธุรกิจที่ผู้ประกอบการควรรู้.....	59
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.....	68
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.....	68

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจ.....	69
4.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจ.....	70
4.2 การเลือกใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ.....	74
4.3 เทคโนโลยีที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ.....	75
4.4 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบธุรกิจ.....	91
4.5 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ.....	94
4.6 การใช้ทรัพยากรในการประกอบธุรกิจอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน.....	97
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.....	100
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.....	100

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การประกอบธุรกิจ.....	101
5.1 การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ.....	102
5.2 การวางแผนธุรกิจ.....	104
5.3 การจัดการตลาดทางธุรกิจ.....	108
5.4 การวางแผนทางการเงินและการทำบัญชี.....	120
5.5 การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	125
5.6 ธุรกิจที่น่าสนใจในปัจจุบัน.....	130
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.....	142
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.....	142

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและเจตคติที่ดีต่อการประกอบธุรกิจ.....	143
6.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ.....	144
6.2 คุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ.....	167
6.3 ค่านิยมในการประกอบอาชีพธุรกิจ.....	169
6.4 จรรยาบรรณของผู้ประกอบธุรกิจ.....	172
6.5 ความรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคม.....	174
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.....	177
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.....	177

บรรณานุกรม.....	178
-----------------	-----

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ งานอาชีพ

งานธุรกิจ ม.6

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจ	
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/1 อภิปรายแนวทางเข้าสู่อาชีพที่สนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางสู่การประกอบธุรกิจ	
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/1 อภิปรายแนวทางเข้าสู่อาชีพที่สนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แนวทางการเลือกประกอบธุรกิจ	
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/1 อภิปรายแนวทางเข้าสู่อาชีพที่สนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการประกอบธุรกิจ	
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/2 เลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การประกอบธุรกิจ	
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/3 มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและเจตคติที่ดีต่อการประกอบธุรกิจ	
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/4 มีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจ

สาระที่ 2

การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1

เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทาง
ในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และ
มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

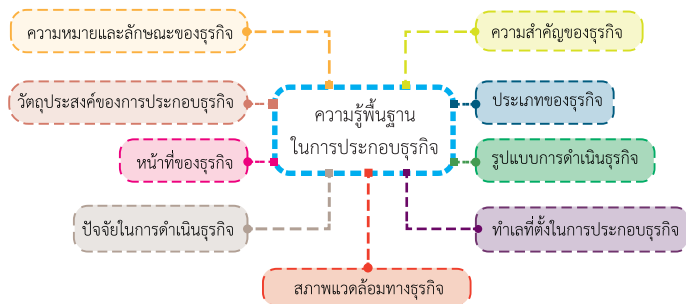
ตัวชี้วัด

ง 2.1 ม.6/1 อภิปรายแนวทางเข้าสู่อาชีพที่สนใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญและวัตถุประสงค์ของธุรกิจได้
2. บอกลักษณะและประเภทของธุรกิจได้
3. อธิบายปัจจัยพื้นฐานในการประกอบธุรกิจได้

ผังสาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ

การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ล้วนต้องเกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งสิ้น เนื่องจากธุรกิจเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิด
การผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ในการประกอบธุรกิจทุกประเภทจำเป็นต้องมีความรู้
พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ เพื่อให้การประกอบธุรกิจประสบผลสำเร็จ

2 งานธุรกิจ ม.6

การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ล้วนต้องเกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งสิ้น เนื่องจากธุรกิจเป็นกิจกรรม
ที่ทำให้เกิดการผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ในการประกอบธุรกิจ
ทุกประเภทจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจ ได้แก่ ความหมายและลักษณะของธุรกิจ ความสำคัญ
ของธุรกิจ วัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจ ประเภทของธุรกิจ หน้าที่ของธุรกิจ รูปแบบการดำเนินธุรกิจ
ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจ ทำเลที่ตั้งในการประกอบธุรกิจ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อให้การดำเนิน
ธุรกิจประสบผลสำเร็จ

1.1 ความหมายและลักษณะของธุรกิจ

1.1.1 ความหมายของการประกอบธุรกิจ

การประกอบธุรกิจ หมายถึง กิจกรรมที่ดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ร่วมกันผลิตสินค้า
หรือบริการ โดยมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และ
มีจุดมุ่งหมายเพื่อหวังผลกำไร

1.1.2 ลักษณะของธุรกิจ

1. ธุรกิจมีการผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของมนุษย์
ได้แก่

(1) ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน คือ ปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และ
ยารักษาโรค

รูปที่ 1.1 ความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์

(ที่มา : <https://qrgo.page.link/pJx1H>, silpa-mag.com/culture/article_26044)

(2) ความต้องการที่ทุกคนอยากมี เพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน

รูปที่ 1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน

(ที่มา : <https://www.thaihometown.com/knowledge/4231/ป้องกันความรู้เรื่องการเครื่องใช้ไฟฟ้า>)

2. ธุรกิจเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ ดังนี้

(1) สินค้า คือ สิ่งที่มีตัวตน สามารถจับต้องได้ สัมผัสได้ เช่น อาหาร เสื้อผ้า

รูปที่ 1.3 ธุรกิจเป็นผู้ผลิตสินค้า

(ที่มา : https://www.gdalabel.org.uk/gda/gda_values.aspx)

(2) บริการ คือ สิ่งที่ไม่มีความจับต้องได้ แต่ซื้อขายกันได้ เป็นลักษณะของการอำนวยความสะดวก และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า เช่น ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย โรงแรม บริการของสายการบิน เป็นต้น

รูปที่ 1.4 ธุรกิจมีการให้บริการ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในการรับบริการ

(ที่มา : <https://www.govivago.com/news-promotions/2672>)

3. ธุรกิจมีการซื้อขายและแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ คือ สินค้าหรือบริการที่มีการเปลี่ยนมือจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค

4. ธุรกิจมีผลกำไร เนื่องจากธุรกิจทุกประเภทมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ กำไร ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจ ที่เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินกิจการต่อไปได้

1.2 ความสำคัญของธุรกิจ

การประกอบธุรกิจมีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการผลิสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีการพัฒนาสินค้าหรือบริการให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่องและมีการเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ

2. ก่อให้เกิดการกระจายสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าหรือบริการตามความต้องการ

3. ทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ทำให้เกิดการลงทุนและการจ้างงาน เนื่องจากการประกอบธุรกิจทุกประเภทต้องอาศัยแรงงานทั้งร่างกายและความคิด จึงทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นและเกิดรายได้ในการเลี้ยงชีพและครอบครัว สามารถยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น

5. รัฐบาลมีรายได้จากการเก็บภาษี เนื่องจากการประกอบธุรกิจทำให้เกิดรายได้และต้องเสียภาษีให้กับรัฐ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้บุคคล เป็นต้น เพื่อที่รัฐจะได้นำเงินภาษีที่จัดเก็บได้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

6. ช่วยทำให้เศรษฐกิจของประเทศชาติเจริญก้าวหน้า เนื่องจากการผลิตสินค้าหรือบริการนอกจากจำหน่ายภายในประเทศ แล้วยังสามารถส่งออกต่างประเทศ เพื่อนำเงินมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์ของการประกอบธุรกิจ

การประกอบธุรกิจมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภค
2. เพื่อแสวงหาผลกำไร
3. การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ควรมุ่งเน้นการร่วมมือให้ความช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา การดำเนินธุรกิจที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
4. ต้องการความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของธุรกิจ

1.4 ประเภทของธุรกิจ

ประเภทของธุรกิจสามารถจำแนกออกได้ ดังนี้

1.4.1 จำแนกตามประเภทของผลผลิต มีดังนี้

1. ธุรกิจการเกษตร เป็นธุรกิจที่สร้างผลผลิตทางการเกษตร เช่น ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำประมง เป็นต้น

รูปที่ 1.5 ธุรกิจการเกษตร

(ที่มา : <https://www.bcithailand.net/การเกษตร>, <https://qrqo.page.link/46jeo>)

2. ธุรกิจการอุตสาหกรรม เป็นธุรกิจที่ทำให้เกิดการแปรรูปวัตถุดิบให้เปลี่ยนแปลงเป็นสินค้าประกอบด้วย

(1) ธุรกิจอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นธุรกิจขนาดเล็ก ประกอบกิจการในครอบครัว โดยสมาชิกในครอบครัวเป็นทั้งผู้ประกอบการและแรงงาน เช่น เครื่องจักรสาน โรงสีข้าว การทอผ้า เป็นต้น

(2) ธุรกิจอุตสาหกรรมโรงงาน เป็นธุรกิจที่ทำให้เกิดการผลิโดยใช้แรงงานจำนวนมาก และมีการลงทุนสูง มีการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ เช่น โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป โรงงานผลิตรถยนต์ เป็นต้น

รูปที่ 1.6 ธุรกิจการอุตสาหกรรม

(ที่มา : <https://socclaimon.wordpress.com/2012/12/05/การผลิตโลกดดลอย>)

3. ธุรกิจการเงิน เป็นธุรกิจที่เป็นแหล่งเงินเพื่อจัดสรรสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการนำเงินไปลงทุน เช่น ธนาคารการเงินต่าง ๆ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

รูปที่ 1.7 ธุรกิจการเงิน

(ที่มา : <https://qrqo.page.link/L3tj3>)